# Облікова картка дисертації

## I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

**Державний обліковий номер:** 0825U001722

**Особливі позначки:** відкрита

**Дата реєстрації:** 15-05-2025

**Статус:** Захищена

**Реквізити наказу МОН / наказу закладу:**

## II. Відомості про здобувача

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Шпонтак Юрій Михайлович
2. Yurii M. Shpontak

**Кваліфікація:**

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0009-0009-3622-6566

**Вид дисертації:** доктор філософії

**Аспірантура/Докторантура:** так

**Шифр наукової спеціальності:** 292

**Назва наукової спеціальності:** Міжнародні економічні відносини

**Галузь / галузі знань:**

**Освітньо-наукова програма зі спеціальності:** Міжнародні економічні відносини

**Дата захисту:** 09-07-2025

**Спеціальність за освітою:** Фінанси

**Місце роботи здобувача:** Департамент екології та природних ресурсів Закарпатської обласної державної адміністрації

**Код за ЄДРПОУ:** 38766364

**Місцезнаходження:** пл.Народна, 4, Ужгород, Ужгородський р-н., 88018, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Держадміністрація

**Ідентифікатор ROR:**

## III. Відомості про організацію, де відбувся захист

**Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради):** PhD 9171

**Повне найменування юридичної особи:** Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

**Код за ЄДРПОУ:** 02070832

**Місцезнаходження:** вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

## IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

**Повне найменування юридичної особи:** Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

**Код за ЄДРПОУ:** 02070832

**Місцезнаходження:** вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

## V. Відомості про дисертацію

**Мова дисертації:** Українська

**Коди тематичних рубрик:** 06.52.13, 06.61.33, 06.71.63

### Тема дисертації:

1. Альтернативна енергетика в регіональних економіках європейських країн та її вплив на довкілля (на прикладі транскордонних областей / прикордонних адміністративно-територіальних одиниць / Карпатського єврорегіону)

2. Alternative energy in the regional economies of European countries and its impact on the environment (on the example of cross-border regions / border administrative-territorial units / Carpathian Euroregion)

### Реферат/анотація:

1. У дисертації наведено нове вирішення наукової проблеми управління альтернативною енергетикою в регіональних економіках європейських країн та мінімізації негативного впливу на довкілля шляхом обґрунтування теоретико-методичних засад та наданням практичних рекомендацій щодо використання концепції формування та функціонування інвестиційно-інноваційного транскордонного територіального кластеру альтернативної енергетики, сутність якої полягає в створенні продуктів та послуг у сфері використання відновлюваних джерел енергії для виробництва електроенергії за рахунок використання конкурентного потенціалу територіальних утворень, що сформувався в результаті реалізації їх абсолютних

та відносних переваг; комплексного використання переваг відновлюваної енергетики; проривних рішень у сфері енергоспоживання та енергозбереження; інтенсифікації процесу впровадження інновацій, синергії інноваційних знань та технологій із залученням інфраструктурного та природно-географічного потенціалу з метою забезпечення їх доступності, якості та своєчасності надходження до споживача, підвищення енергоефективності та екологічності територій, інших переваг локального, загальнодержавного та міждержавного рівнів. З метою вдосконалення методичного підходу до управління альтернативною енергетикою було запропоновано внутрішню структуру кластерної геометрії щодо близько локалізованих кластерних резидентів, що належать до однієї або кількох суміжних галузей, яка створює потенціал взаємодії в конвергенції з позитивною динамікою еволюційного розвитку суб'єктів даної емерджентної кооперації, що сприяє: синергетичній взаємодії в генерації динамічного розвитку, технологічному та іншому розвитку, трансферу знань та технологій, випереджальному розвитку резидентів кластерної структури проти тотожними підприємствами поза кластерного конфігурата, є передумовою для прояву мультиплікативного ефекту, що проявляється як у внутрішній структурі кластерної геометрії, так і у зовнішньому середовищі кластера. Задля підвищення ефективності транскордонного територіального кластеру альтернативної енергетики удосконалено перелік принципів створення та функціонування інвестиційно-інноваційного транскордонного територіального кластеру альтернативної енергетики, до якого віднесено: принцип демократичності (інтеграція відбувається з урахуванням інтересів суб'єктів створення кластеру на засадах добровільності); географічної близькості (учасники кластеру перебувають в межах окремої області, району, міста); кооперації (взаємодіяння між учасниками всередині кластеру дає змогу отримання синергетичного ефекту); рівноправ'я і відповідальності (учасники кластеру з'єднуються та діють на основі рівності прав і відповідальності за своє функціонування); випереджаючого лідерства (присутність та вибір підприємства-лідера в кластері, що в змозі до координації дій учасників кластеру); ефективності (досягнення стратегічних цілей за допомогою оцінювання ефективності діяльності учасників кластеру); системності (точна логічна структура кластеру, взаємозв'язок всіх учасників); перспективності (присутність стратегії та поетапність розвитку кластеру). Удосконалено алгоритм формування інвестиційно-інноваційного транскордонного територіального кластеру альтернативної енергетики у синхронізації з економічним та соціальним розвитком регіонів та з виділенням наступних етапів: підготовчий (доаналітичний) етап; аналітичний етап (формування «ядра»); організаційно-економічний етап; оціночно-моніторинговий етап. Набули подальшого розвитку класифікація альтернативних джерел енергії та технологій їх перетворення в енергію на підставі виділення наступних видів альтернативних джерел енергії: енергія сонячного випромінювання, енергія вітру, гідроенергія, енергія припливів та відливів, енергія хвиль океанів та морів, геотермальна енергія, енергія біомаси (біоенергія). Ключові слова: інвестиції, інновації, альтернативна енергетика, транскордонний територіальний кластер, інвестиційно-інноваційний, кластер, регіон, енергетичний ринок, зелений перехід, транскордонне співробітництво.

2. The dissertation presents a novel solution to the scientific problem of managing alternative energy in the regional economies of European countries and minimizing the negative environmental impact through the substantiation of theoretical and methodological foundations and the provision of practical recommendations. These are focused on applying the concept of forming and operating an investment-innovation cross-border territorial cluster in the field of alternative energy. The essence of this concept lies in the development of products and services based on renewable energy sources for electricity production by utilizing the competitive potential of territorial entities, formed through the realization of their absolute and relative advantages; comprehensive use of the benefits of renewable energy; breakthrough solutions in energy consumption and energy saving; intensification of innovation implementation; and the synergy of innovative knowledge and technologies. This is achieved by engaging infrastructure and natural-geographical potential to ensure accessibility, quality, and timely delivery to consumers, and to enhance energy efficiency and environmental sustainability at the local, national, and international levels. To improve the methodological approach to managing alternative energy, the study proposes an internal structure of cluster geometry, referring to the closely located cluster residents belonging to one or several related industries. This structure creates a platform for convergence-driven interaction with a

positive dynamic in the evolutionary development of the emergent cooperation participants. It facilitates synergistic interaction in generating dynamic growth, technological and other advancements, knowledge and technology transfer, and the accelerated development of cluster members compared to similar enterprises outside the cluster configuration. This provides the preconditions for the emergence of a multiplier effect within both the internal structure and external environment of the cluster. In order to increase the efficiency of the cross-border territorial alternative energy cluster, the list of principles governing its establishment and operation was improved. These principles include: democracy (integration is carried out with consideration of the interests of cluster participants on a voluntary basis); geographical proximity (participants are located within a specific region, district, or city); cooperation (interactions within the cluster allow for the achievement of a synergistic effect); equality and responsibility (participants unite and act on the basis of equal rights and shared accountability); proactive leadership (the presence and selection of a leader enterprise capable of coordinating the actions of cluster members); efficiency (achievement of strategic goals through performance evaluation); system approach (a clear logical structure and interconnection of all members); and strategic foresight (presence of a long-term development strategy and phased implementation). The dissertation also improves the algorithm for forming an investment-innovation cross-border territorial cluster of alternative energy, synchronized with regional economic and social development. The following stages are identified: preparatory (pre-analytical) stage; analytical stage (formation of the "core"); organizational-economic stage; and evaluation-monitoring stage. Further development was achieved in the classification of alternative energy sources and technologies for their conversion into usable energy. The following types of renewable sources were distinguished: solar radiation energy, wind energy, hydropower, tidal energy, ocean and sea wave energy, geothermal energy, and biomass energy (bioenergy).
Keywords: investment, innovation, alternative energy, cross-border territorial cluster, investment-innovation model, region, energy market, green transition, cross-border cooperation.

**Державний реєстраційний номер ДіР:** 0120U100386

**Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:** Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

**Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:** Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

**Підсумки дослідження:** Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

**Публікації:**


- 1. Шпонтак Ю.М. Сучасні тенденції та перспективи розвитку «зеленої» енергетики в Карпатському регіоні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». Випуск 31. 2020. С. 150-154.
- 2. Шпонтак Ю.М. Формування інвестиційно-інноваційних транскордонних територіальних кластерів альтернативної енергетики. Інвестиції: практика та досвід. 2024. № 10. С. 188-194.
- 3. Шпонтак Ю.М. Ризики та виклики розвитку альтернативної енергетики та нової енергетичної економіки. Ефективна економіка. 2024. № 4.


**Наукова (науково-технічна) продукція:**

**Соціально-економічна спрямованість:** поліпшення стану навколишнього середовища

**Охоронні документи на ОПІВ:**

**Впровадження результатів дисертації:** Впроваджено

**Зв'язок з науковими темами:** 0120U100386

## VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Химинець Володимир Васильович

2. Volodymyr V. Khymynets

**Кваліфікація:** д. е. н., професор, 08.00.06

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-9420-536X

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

**Код за ЄДРПОУ:** 02070832

**Місцезнаходження:** вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

## VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

**Офіційні опоненти**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Столярчук Ярослава Михайлівна

2. Yaroslava M. Stoliarchuk

**Кваліфікація:** д.е.н., професор, 08.00.02

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-9124-6310

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

**Код за ЄДРПОУ:** 02070884

**Місцезнаходження:** просп. Берестейський (Перемоги), 54/1, Київ, 03680, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Драган Ірина Василівна

2. Iryna Dragan

**Кваліфікація:** д. держ. упр., старший науковий співробітник, 25.00.02

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-6906-5000

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Інститут демографії та проблем якості життя Національної академії наук України

**Код за ЄДРПОУ:** 37404013

**Місцезнаходження:** бульвар Тараса Шевченка, буд. 60, Київ, 01032, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Національна академія наук України

**Ідентифікатор ROR:**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Карбовська Любов Олександрівна

2. Liubov O. Karbovska

**Кваліфікація:** к.е.н., доцент, 08.00.03

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-5333-1653

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Приватне акціонерне товариство "Вищий навчальний заклад "Міжрегіональна Академія управління персоналом"

**Код за ЄДРПОУ:** 00127522

**Місцезнаходження:** вул. Фрометівська, буд. 2, Київ, 03039, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:**

**Рецензенти**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Газуда Леся Михайлівна

2. Lesya M. Gazuda

**Кваліфікація:** д.е.н., професор, 08.00.03

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-2469-3748

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

**Код за ЄДРПОУ:** 02070832

**Місцезнаходження:** вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

## VIII. Заключні відомості

| | |
|---|---|
| **Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради** | Приходько Володимир Панасович |
| **Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні** | Приходько Володимир Панасович |
| **Відповідальний за підготовку облікових документів** | Сабов Вікторія Іванівна |
| **Реєстратор** | УкрІНТЕІ |
| **Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності** | Юрченко Тетяна Анатоліївна |